

A DEBRECENI VIRÁGKARNEVÁL HITELES TÖRTÉNETE

1988-ban a Debreceni Városi Televízióban a virágkarnevál rendezése kapcsán kerekasztal beszélgetés folyt Lukovics András a Kölcsey Ferenc Művelődési Központ igazgatója és a riporter között, hogy hogyan született a gondolat a húszas évek virágkorzójától a virágkarnevál megrendezéséig.

Ekkor nyilatkozott Lukovics úr, miszerint a gondolat dr. Béres Andrástól származik, aki abban az időben a Városi Tanács tagja volt, s egyben a Hajdú Néptánc Együttes vezetője.

Mint a riport nézője és hallgatója kénytelen voltam tollat ragadni és Lukovics úrnak megírni a valós tényeket, hogy hogyan is született meg a virágkarnevál gondolata, mi váltotta ki, kinek a fejében született meg a gondolat, s kik voltak a Szervező Bizottság (SZ.B.) tagjai, kik bábáskodtak a megvalósítás mellett.

Tény az, hogy dr. Béres András, mint tanácsstag tevékenyen részt vállalt a város kulturális életében, s rendkívüli érdemeket szerzett a néptánc mozgalomban, de mint történész is sikeres volt. Táncsoportja valóban minden alkalommal részt vett a virágkarneválokon. Mint akkori múzeumigazgató a SZ.B.-ba delegálta munkatársát Masits Lászlót, aki a SZ.B. egyik legeredményesebb tagja volt és a mellékrendezvények sorát szervezte meg. Viszont maga dr. Béres András nem volt az SZ.B. tagja, s nem ő adta az ötletet a virágkarnevál megvalósításához. Amellett, mint tanácsstag természetesen patronálhatta a gondolatot.

Az előzmény: az 1960-as évek közepén (1964, vagy 1965-ben) a Napló újság két teljes oldalon foglalkozott a város nyári kulturális rendezvényeivel, amelyben elmarasztalta a Tanácsot, s annak apparátusát a lanyha kulturális élet miatt, s más megyei városokra hivatkozva példálózgatott a cikkíró maradandóbb eseményekre inspirálva az érintetteket. Nyilatkozott a cikkben a tanácselnök helyettes, s a művelődési osztály vezetője, s ha jól emlékszem a népművelési csoport vezetője is, de érdemben nem tudták megcáfolni az újságban megfogalmazottakat.

A cikknek nagy visszhangja volt minden társadalmi rétegben, amelynek hatására lépnie kellett a Pártbizottságnak és a Tanácsnak is!

Abban az időben a Mj. Városi Tanács VB. Pénzügyi Osztályának főelőadója voltam és munkakörömhöz tartozott a művelődési és oktatási ágazat pénzügyi finanszírozása, s ezen belül a "népművelési célfeladatok" kv. cím kezelése is. Ennek előadója a társosztályon dr. Hargitainé (Katika) volt, akinek felügyelete alá tartozott a Könyvtár, a Színház, a Művelődési Ház és minden kulturális rendezvény.

Bizonyos rivalizálás a két osztály között létezett, de a tisztségviselők igyekeztek megfelelő keretek között tartani. Minden esetre a pü. osztály előnyben volt tekintetben, hogy az egyes szakágazatok terveit, javaslatait, elgondolásait bírálhatta, vagy javasolhatta a testületek és a tisztségviselők előtt.

A fentebb említett ominózus újságcikk után az osztályvezetőm megbízott azzal, hogy mint a kulturális ágazat pénzügyeinek referense gondolkozzak el azon, hogy miképpen lehetne egy olyan nyári rendezvényt szervezni, amely méltó Debrecenhez, egyedi, más megyei városokban még nincs és idegenforgalmi vonzata is lenne.

Három napot kaptam a javaslatra. A határidőt betartva osztályvezetőmnek dr. Tardi Tibornak a következő javaslatokat tettem:

1. Esti lampionos, zenés, csónakos felvonulás és verseny, úttörők részvételével a Nagyerdői csónakázó tavon.
2. Virágkarnevál (a Riói példa nyomán, de sokkal szerényebb méreteken).

3. Tiszántúli Ipari és Kereskedelmi Áruminta Vásár (az 1938-as felújítása) a Nagyerdőn.

Javaslatomat, mint a pénzügyi osztály javaslatát a tisztségviselők megvalósíthatónak tartották, és a 2. pont alatt szereplő virágkarnevált azzal kiegészítve ajánlották a testületnek, hogy az egyben a "Tiszta és virágos Debrecenért" mozgalomban részvállalók jutalma is legyen.

Rövid időn belül a Tanácsülés rendeletben, míg a Végrehajtó Bizottság határozatban foglalt állást a virágkarnevál évenkénti megrendezése mellett. Pénzügyi fedezetként első évben az előző évi költségvetés pénzmaradványát jelölte meg, míg a továbbiakban a kulturális ágazat népművelési költséghelyen kellett betervezni az előirányzatokat, minden évben.

Létrejött a Szervező Bizottság, amelynek tagjai a következők voltak:

Bartha Károly tanácsstag (volt tanácselnök helyettes),
Dr. Csabay József tanácsstag (volt végrehajtó bizottsági titkár),
Dr. Tardi Tibor pénzügyi osztályvezető,
Bujdosó József pénzügyi csoportvezető,
Fésüs Gyula pénzügyi főelőadó,
Dr. Hargitainé a művelődési osztály főelőadója,
Bana István a művelődési osztály főelőadója,
Hajek Ferenc főkertész,
Masits László a Déry Múzeum művészettörténésze,
Román Sándor a Kertészeti Vállalat igazgatója,
Sípos Ferenc a Kultúrpark igazgatója,
Nagy Sándor az Állatkert vezetője,
Vályi Elek a Köztisztasági Vállalat igazgatója,
Bence Lászlóné a zeneiskola tanára.

Később csatlakozott a Szervező Bizottság munkájába:

Kertész Gyula a Csokonai Színház főrendezője,
Sándor János a Kertészet Vállalattól,
a Köztisztasági Hivatal műszaki vezetője, nevére nem emlékszem

Esetenként közreműködött:

Dr. Demeter Lajos az Országos Rendező Iroda helyi vezetője,
Dr. Hegedűs András az Idegenforgalmi Hivatal vezetője,
Kolozsvári Zoltán a Pártbizottságtól.

Állandó zsűritag ma is:

Dr. Radó Sándor a Fővárosi Kertészet nyugd. igazgatója.

Az első virágkarneváli felvonulás 1965-ben volt, s az útvonala a ma is használatos Piac utca (akkor Vöröshadsereg útja) - Péterfia u. - Simonyi út - Nagyerdei krt. - Stadion. Később változott az útvonal: Piac u. - Hatvan u. - Bethlen u. - (volt Tanácsköztársaság útja) - ma Egyetem sugárút - Nagyerdei krt. - Stadion.

A virágkocsik (kompozíciók) tervezésében és elkészítésében a Kertészeti Vállalat - Köztisztasági Hivatal - a Kultúrpark vezetői és dolgozói vállaltak főszerepet. Az összefogó és koordinátor Hajek Ferenc főkertész volt, aki fáradságot nem ismerve dolgozott éjjel és nappal a rendezvény sikere érdekében.

Bence Lászlónéra a zenekarok összefogása, szervezése és a nyitókoszin lévő fanfárosok zenei anyagának szervezése hárult. Önzetlen segítséget nyújtott a saját összeállítású szuper 8-as filmek zenei anyagának kigyűjtéséhez is. A filmezéshez, fényképek készítéséhez és az alkalmi vetítésekhez nagy segítséget nyújtott Laskay Sándor, akkori pénzügyi főelőadó.

Az igen színvonalas mellékrendezvények fáradhatatlan szervezője Masits László muzeológus volt, aki egyben a virágkarnevál kliséit is tervezte, s közvetlen kapcsolatot tartott Szabó Iván szobrászművésszel, aki a karneváli pecsétet és érmet tervezte és kivitelezte. Bujdosó József a megyei és városi vállalatokat inspirálta a karneválon való részvételre kompozícióikkal. A középiskolák sportos-táncos felvonulásait Bana István szervezte, de maga is részt vett kompozíciók tervezésében, megvalósításában.

A Tanács pénzzel is támogatta a karneváli résztvevőket. Az iskoláknak dologi kiadásokra, a zenekaroknak hangszerek beszerzésére biztosított pótelőirányzatot.

A későbbiekben a testvérvárosok művészeti csoportjait is meghívtuk a virágkarneválra, akik szívesen eleget is tettek a meghívásnak. Ezzel a karnevál kilépett a nemzetközi porondra.

A népszerűsítés érdekében minden évben színes prospektusokat adtunk ki, fotóművészeket kértünk fel fényképsorozatok készítésére, országos hírvű művészeket, népszerű előadókat kértünk fel a zsűriben való részvételre, a sajtót tájékoztattuk a várható eseményekről.

A televíziót is szeretnénk volna bevonni a helyszíni közvetítésekbe, azonban csak horribilis összegért vállalták volna a közvetítést (a Városi Televízió akkor még nem működött), amelyre a városnak nem volt pénze. Viszont 1968-ban a TV stábjával (nem hivatalosan) Mohai János operatőr vezetése mellett csináltattunk egy 16 mm-es színes filmet, amely tudomásom szerint a K. F. Művelődési Házban megtalálható. Ennek költsége 156.896 Ft-ot tett ki.

A helyi rádiósok minden karneválon részt vettek és színvonalas közvetítéseikkel jelentősen elősegítették a karnevál sikerét.

A Kölcsey Ferenc Művelődési Központ - amely a későbbiekben átvette a virágkarneválok szervezését - művészeti csoportjaival igen sikeresen vett részt a karneválon, s innen datálható a majorett csoportok megjelenése is.

Meg kell említeni, hogy a Magyar Posta is kivette részét a virágkarneválok népszerűsítéséből. 1969-ben a IV. Országos Virágkarnevál alkalmából bélyegsort adott ki, elsőnap kiadott különbélyegzővel, amelyen árvácskát és dália illusztrált, jóllehet a virágkompozíciók alapvirága a sárga tagatesz volt.

Szinté ez évben a Zürichi Fleurop-Interflora nemzetközi szervezet is külön virágkocsit szerepeltetett dr. Radó Sándor és Román Sándor jóvoltából.

Külön szint jelentett több karneváli mellékrendezvényen az Ikebana (virágkötészeti verseny) megjelenése, a japánok részvétele mellett. Ez is hozzájárult ahhoz, hogy az évenként megrendezett virágkarneválok nemzetközi szintet érjenek el, s váljanak DEBRECEN kiemelt és sajátos kulturális rendezvényeiké.

Fésüs Gyula
az első Szervező Bizottság tagja